
BSD Studiefinanciering 1945-1994

*Erasmus Universiteit Rotterdam, Katholieke Universiteit Brabant,
Katholieke Universiteit Nijmegen, Technische Universiteit Delft,
Technische Universiteit Eindhoven, Universiteit van Amsterdam,
Universiteit Leiden, Universiteit Groningen, Universiteit Maastricht,
Universiteit Twente, Universiteit Utrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
en Wageningen Universiteit*

Vastgestelde versie / juni 2004

INLEIDING	3
Ten geleide	3
Het institutioneel onderzoek	3
Zorgdrager	4
Doelstelling van de selectie	6
Criteria voor de selectie	6
Vaststelling van het BSD	7
Leeswijzer	9
HET BELEIDSTERREIN 1945-1994	10
Selectielijst	11
Het bestuur van een universiteit	11
Het faculteitsbestuur van een universiteit	14

INLEIDING

Ten geleide

Archiefbescheiden kunnen verschillende functies vervullen. Overheidsorganen kunnen archiefbescheiden opmaken of gebruiken voor de bedrijfsvoering, om zichzelf te verantwoorden of een ander ter verantwoording te roepen en als bewijsmiddel.

Voor burgers is het belang van archiefbescheiden gelegen in het streven naar democratische controle (de burger moet de overheid ter verantwoording kunnen roepen), in de mogelijke functie van archiefbescheiden als bewijsmiddel en in het feit dat archiefbescheiden deel uitmaken van het cultureel erfgoed en voor historisch onderzoek van belang zijn.

Vanuit het bedrijfsvoerings- en verantwoordingsbelang van archiefbescheiden geredeneerd, kan elk archiefstuk vernietigd worden op het moment dat het voor het archiefvormend orgaan niet meer nuttig is. Het historisch belang van bepaalde bescheiden kan echter van blijvende aard zijn. Om dat belang te beschermen schrijft de Archiefwet 1995 aan de Nederlandse overheidsorganen voor dat zij archiefbescheiden slechts mogen vernietigen op grond van een officieel vastgestelde selectielijst. Het Archiefbesluit 1995 geeft uitvoerige regels om de zorgvuldigheid bij de totstandkoming van de lijsten te waarborgen.

Dit basisselectiedocument (BSD) is een officiële selectielijst. Het heeft tot doel voor de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als zorgdrager aan te geven of neerslag voortvloeiend uit handelingen zoals beschreven in het 'rapport institutioneel onderzoek' (RIO) *Leergeld* voor blijvende bewaring in aanmerking komt of vernietigd kan worden.

Onder neerslag wordt verstaan: alle gegevens voortvloeiend uit een handeling, onafhankelijk van de drager van die gegevens zoals papier, films, tapes of floppy's, etc.

Het institutioneel onderzoek

Een basisselectiedocument kan niet los gezien worden van het daaraan ten grondslag liggende rapport institutioneel onderzoek (RIO). In een RIO wordt van een bepaald beleidsterrein de context beschreven samen met de handelingen van de actoren die binnen het beleidsterrein actief zijn. Een actor is een (overheids)orgaan dat verantwoordelijk is voor bepaalde handelingen. Alle handelingen van een bepaalde actor worden in het RIO beschreven in een logische samenhang met de handelingen van de andere actoren binnen het beleidsterrein.

De context en de logische samenhang bieden de mogelijkheid om tot een zo verantwoord mogelijke selectie van handelingen te komen.

In een BSD zijn de handelingen primair geordend op actor. Hierdoor staan alle handelingen van een actor op een bepaald beleidsterrein bij elkaar. Voor deze herordening is gekozen om voor organen bruikbare selectiedocumenten te kunnen maken.

Zorgdrager

Dit BSD *Studiefinanciering* behandelt de periode 1945-1994

Het BSD geldt als de selectielijst zoals bedoeld in artikel 5, lid 1, van de Archiefwet 1995 (Stb. 276). De procedure tot vaststelling van een BSD is als volgt:

- a. Het concept-BSD wordt besproken in het zogenaamde driehoeksoverleg. Deelnemers hieraan zijn vertegenwoordigers (deskundigen) van actoren op het beleidsterrein, een vertegenwoordiger namens de zorgdrager in verband met het archiefbeheer en een vertegenwoordiger namens de Rijksarchiefdienst. Tijdens dit overleg wordt rekening gehouden met het administratieve belang, het belang van de recht- en bewijszoekende burger en het historisch belang van de archiefbescheiden met betrekking tot het beleidsterrein.
- b. Het concept-BSD wordt, tezamen met het verslag van het driehoeksoverleg, ter vaststelling ingediend bij de minister waaronder Cultuur ressorteert.
- c. Het concept-BSD ligt gedurende een periode van 8 weken ter inzage.
- d. De minister waaronder Cultuur ressorteert hoort de Raad voor Cultuur.
- e. De minister waaronder Cultuur ressorteert en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stellen het BSD vast.
- f. De beschikking tot vaststelling van het BSD wordt gepubliceerd in de Staatscourant.

De **Erasmus Universiteit Rotterdam** treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur.

De **Katholieke Universiteit Brabant** treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur;

De **Katholieke Universiteit Nijmegen** treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur

De **Technische Universiteit Delft** treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur;

De Technische Universiteit Eindhoven treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur;

De **Universiteit Maastricht** treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur;

De **Universiteit Twente** treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur;

De **Universiteit van Amsterdam** treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur;

De **Universiteit Leiden** treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur;

De **Universiteit Groningen** treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur;

De **Universiteit Utrecht** treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur;

De **Vrije Universiteit Amsterdam** treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur;

De **Wageningen Universiteit** treedt in het kader van dit BSD op als zorgdrager voor de volgende actoren;

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur.

Universiteiten zijn zelfstandige bestuursorganen (ZBO's). Het BSD heeft zowel betrekking op openbare universiteiten als bijzondere universiteiten. De openbare universiteiten zijn publiekrechtelijke ZBO's. Zij vallen volledig onder de werking van Archiefwet. De bijzondere universiteiten zijn privaatrechtelijke ZBO's. Zij vallen slechts onder de Archiefwet in zoverre zij bekleed zijn met 'openbaar gezag'. De kern van het begrip 'openbaar gezag' is dat men eenzijdig wijzigingen kan aanbrengen in de rechtspositie van natuurlijke personen of rechtspersonen.¹

Bij alle in het BSD opgenomen handelingen is er sprake van uitoefening van openbaar gezag. Voor wat deze handelingen betreft, vallen ook de bijzondere universiteiten volledig onder de werking van de Archiefwet.

¹ M.W. van Boven, R. Kramer en C.G.M. Noordam, *De Archiefwet in 100 trefwoorden* ('s-Gravenhage, 1998; tweede herzien druk) p. 107.

Doelstelling van de selectie

De selectie richt zich op de administratieve neerslag van het handelen van overheidsorganen die vallen onder de werking van de Archiefwet 1995 (Stb. 1995/276). De hoofddoelstelling van de selectie is een onderscheid te maken tussen archiefbescheiden die in aanmerking komen voor overbrenging (door het orgaan dat deze gegevens beheert) naar het Algemeen Rijksarchief en archiefbescheiden die op den duur door de zorgdrager kunnen worden vernietigd. Dit basisselectiedocument is opgesteld tegen de achtergrond van de selectiedoelstelling van de Rijksarchiefdienst/PIVOT: het mogelijk maken van de reconstructie van het overheidshandelen op hoofdlijnen. Deze doelstelling is verwoord door de toenmalige minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC) bij de behandeling van de Archiefwet 1995 in de Tweede Kamer. Door het Convent van Rijksarchivarissen is deze doelstelling vertaald als het selecteren van handelingen van de overheid om bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig te stellen voor blijvende bewaring.

Criteria voor de selectie

Selecteren is het aanmerken van de neerslag van een handeling voor bewaren of vernietigen.

Als de neerslag aangewezen wordt ter bewaring, wil dat zeggen dat deze neerslag, ongeacht de vorm waaruit zij bestaat, voor eeuwig bewaard moet worden. De bewaarplaats waar deze neerslag na het verlopen van de wettelijke overbrengingstermijn van twintig jaar moet worden overgebracht, is het Algemeen Rijksarchief. Bij de handeling in dit BSD staat in dit geval bij waardering een B (van bewaren).

Als de neerslag van een handeling wordt aangewezen ter vernietiging, wil dat zeggen dat deze neerslag, ongeacht de vorm waaruit zij bestaat, na verloop van de in het BSD vastgestelde termijn kan worden vernietigd. De vernietigingstermijn is een minimum eis: stukken mogen niet eerder dan na het verstrijken van die termijn worden vernietigd door de voor het beheer verantwoordelijke dienst. De duur van de vernietigingstermijn wordt bepaald door de administratieve belangen en de belangen van de burgers, enerzijds ten behoeve van het adequaat uitvoeren van de overheidsadministratie en de verantwoordingsplicht van de overheid en anderzijds voor de recht- en bewijszoekende burger. Bij de handeling in dit BSD staat in dit geval bij waardering een V (van vernietigen).

Het aanwijzen van handelingen waarvan de neerslag bewaard moet blijven gebeurt op grond van criteria die tot stand zijn gekomen in overleg tussen zorgdrager en Rijksarchiefdienst.

De gehanteerde algemene selectiecriteria zijn:

ALGEMENE SELECTIECRITERIA	
HANDELINGEN DIE WORDEN GEWAARDEERD MET B (Bewaren)	
Algemeen selectie criterium	Toelichting
1. <i>Handelingen die betrekking hebben op voorbereiding en bepaling van beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan agendavorming, het analyseren van informatie, het formuleren van adviezen met het oog op toekomstig beleid, het ontwerpen van beleid of het plannen van dat beleid, alsmede het nemen van beslissingen over de inhoud van beleid en terugkoppeling van beleid. Dit omvat het kiezen en specificeren van de doeleinden en de instrumenten.
2. <i>Handelingen die betrekking hebben op evaluatie van beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan het beschrijven en beoordelen van de inhoud, het proces of de effecten van beleid. Hieronder valt ook het toetsen van en het toezien op beleid. Hieruit worden niet per se consequenties getrokken zoals bij terugkoppeling van beleid.
3. <i>Handelingen die betrekking hebben op verantwoording van beleid op hoofdlijnen aan andere actoren</i>	Hieronder valt tevens het uitbrengen van verslag over beleid op hoofdlijnen aan andere actoren of ter publicatie.
4. <i>Handelingen die betrekking hebben op (her)inrichting van organisaties belast met beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan het instellen, wijzigen of opheffen van organen, organisaties of onderdelen daarvan.
5. <i>Handelingen die bepalend zijn voor de wijze waarop beleidsuitvoering op hoofdlijnen plaatsvindt</i>	Onder beleidsuitvoering wordt verstaan het toepassen van instrumenten om de gekozen doeleinden te bereiken.
6. <i>Handelingen die betrekking hebben op beleidsuitvoering op hoofdlijnen en direct zijn gerelateerd aan of direct voortvloeien uit voor het Koninkrijk der Nederlanden bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten</i>	Bijvoorbeeld in het geval de ministeriële verantwoordelijkheid is opgeheven en/of wanneer er sprake is van oorlogstoestand, staat van beleg of toepassing van noodwetgeving.

Ingevolge artikel 5, onder e, van het Archiefbesluit 1995 kan neerslag van bepaalde, als te vernietigen gewaardeerde handelingen betreffende personen en/of gebeurtenissen van bijzonder cultureel of maatschappelijk belang, van vernietiging worden uitgezonderd. Bewerkingsplannen, aan de hand waarvan de daadwerkelijke selectie van archieven plaatsvindt, dienen te voorzien in procedures daarvoor.

Vaststelling van het BSD

Op 5 november 2001 is het ontwerp-BSD door het Overleg Post- en Archiefzaken Universiteiten namens de openbare en bijzondere universiteiten aan de Staatssecretaris van OC&W aangeboden, waarna deze het ter advisering heeft ingediend bij de Raad voor Cultuur (RvC). Van het gevoerde driehoeksoverleg over de waarderingen van de handelingen is een verslag gemaakt, dat tegelijk met het BSD naar de RvC is verstuurd. Vanaf 4 augustus 2003 lag de selectielijst gedurende acht weken ter

publieke inzage bij de registratiebalie van het Nationaal Archief evenals in de bibliotheken van de universiteiten, het Ministerie van OC&W en de rijksarchieven in de provincie / regionaal historische centra, hetgeen was aangekondigd in de Staatscourant.

Op 7 januari 2004 bracht de RvC advies uit (arc-2003.6257/3), hetwelk geen aanleiding heeft gegeven tot wijziging van de ontwerp-selectielijst.

Daarop werd het BSD op 1 juni 2004 door de Algemene Rijksarchivaris, namens de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Katholieke Universiteit Brabant, de Katholieke Universiteit Nijmegen, de Technische Universiteit Delft, de Technische Universiteit Eindhoven, de Universiteit van Amsterdam, de Universiteit Leiden, de Universiteit Groningen, de Universiteit Maastricht, de Universiteit Twente, de Universiteit Utrecht, de Vrije Universiteit Amsterdam en de Wageningen Universiteit vastgesteld (kenmerken C/S/04/1096 t/m 1101 en C/S/04/1192 t/m 1198).

Leeswijzer

Handelingenblokken

De handelingen zijn verwerkt in uniek genummerde gegevensblokken die als volgt zijn opgebouwd:

<i>Handeling:</i>	een complex van activiteiten, dat verricht wordt door één of meer actoren en dat veelal een product naar de omgeving oplevert.
<i>Periode:</i>	dit geeft de jaren weer waarin de handeling werd verricht.
<i>Grondslag/Bron:</i>	dit is de (wettelijke) basis van de handeling. De aanduiding bron wordt gebruikt indien een handeling geen duidelijke wettelijke basis heeft, maar de handeling is geformuleerd op basis van interviews, literatuur of andere bronnen.
<i>Product:</i>	dit is de weergave van het juridisch-bestuurlijk niveau van het eindproduct van de handeling. Indien niet duidelijk is in welke soort documentaire neerslag een handeling heeft geresulteerd of als uit de beschrijving van de handeling al duidelijk is welk product de handeling oplevert, ontbreekt dit item.
<i>Opmerkingen:</i>	dit geeft eventuele bijzonderheden over bovengenoemde items weer.
<i>Waardering:</i>	dit geeft aan of de neerslag bewaard moet worden of dat het op termijn vernietigd kan worden.

Vernietigingstermijnen

De toepassing van de vernietigingstermijnen is als volgt:

- een dossier wordt afgesloten (bijv. op 30 januari 1999),
- de bijbehorende vernietigingstermijn wordt hierbij opgeteld (bijv. 10 jaar),
- het dossier wordt bewaard tot en met 31 december 2009 (1999 + 10),
- de betrokken directeur wordt in de loop van dat jaar (in dit voorbeeld 2009) op de hoogte gesteld van de voorgenomen vernietiging van dit dossier,
- het dossier wordt vernietigd per 2 januari 2010, tenzij de betrokken directeur zwaarwichtige redenen heeft voor uitstel van vernietiging (administratief of juridisch belang).

Actoren

Een uitgangspunt van PIVOT ten aanzien van een institutioneel onderzoek is dat dit zich niet beperkt tot een beschrijving van het handelen van een afzonderlijke instelling, maar dat de beschrijving zich uitstrekt over het handelen van de verschillende actoren van de rijksoverheid die op een bepaald beleidsterrein een rol spelen. Dit betekent dus dat niet alleen de actoren die onder de minister van Binnenlandse Zaken vallen worden meegenomen in dit onderzoek, maar ook die actoren die daarbuiten vallen en wel tot de rijksoverheid behoren.

HET BELEIDSTERREIN 1945-1994

Studiefinanciering heeft als doel het wegnemen van financiële drempels die de toegang tot het onderwijs kunnen belemmeren. Hiertoe bekostigt studiefinanciering noodzakelijke uitgaven van degenen die onderwijs volgen, zoals kosten ten behoeve van het levensonderhoud, les- of collegegeld, leermiddelen, reiskosten, ziektekostenverzekeringen enz.

Er zijn twee vormen van studiefinanciering:

1. Een volledige voorziening in de kosten benodigd voor het volgen van onderwijs - een studietoelage. De studietoelage kan uit twee delen bestaan, namelijk een gedeelte dat geschonken wordt (beurs) en een gedeelte dat terugbetaald dient te worden (lening, al dan niet rentedragend)
2. Een bijdrage in de kosten van het onderwijs - een tegemoetkoming in de studiekosten. De tegemoetkoming in de studiekosten wordt vrijwel altijd als gift verstrekt.

Het handelen van de overheid op het beleidsterrein studiefinanciering richt zich enerzijds op het verzorgen van voorzieningen (wet- en regelgeving, financiële middelen) en anderzijds op het uitvoeren daarvan (de toekenning van studiefinanciering).

De regelgeving voor studiefinanciering (met name de studietoelagen) is opgeklommen van ministeriële regelingen tot de Wet op de studiefinanciering uit 1986. Voor de tegemoetkoming in de studiekosten gelden sinds 1974 regelingen gebaseerd op het Besluit Wet op het Voorgezet Onderwijs.

In 1988 werd de scheiding tussen beleid en uitvoering ingezet, bij de vorming van de Informatiseringsbank, die de uitvoerende taak kreeg. Deze scheiding werd formeel met ingang van 1994 toen de Informatiseringsbank een zelfstandig bestuursorgaan werd onder de naam Informatie Beheer Groep (IBG).

In ons land bestaan de volgende door de overheid wettelijk erkende en gefinancierde universiteiten:

- Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Katholieke Universiteit Brabant;
- Katholieke Universiteit Nijmegen;
- Technische Universiteit Delft;
- Technische Universiteit Eindhoven;
- Universiteit van Amsterdam Universiteit Leiden;
- Universiteit Groningen;
- Universiteit Maastricht;
- Universiteit Twente;
- Universiteit Utrecht;
- Vrije Universiteit Amsterdam;
- Wageningen Universiteit.

Bij de openbare en bijzondere universiteiten zijn de volgende actoren actief (geweest) op het beleidsterrein studiefinanciering in de periode 1945-1994:

- Bestuur van een universiteit;
- Faculteitsbestuur.

Selectielijst

Het bestuur van een universiteit

BSD-nr.	Handeling, grondslag, periode, produkt	B/V	criterium	vernietigingstermijn	RIO-nr.
143	Het adviseren van de minister van Onderwijs en Wetenschappen over de toekenning van Rijksbeurzen aan studerende. Grondslag: Hogeronderwijswet 1876, art. 38 en 85 Periode: 1945 – 1960 Produkt: adviezen	V		5 jaar	32
144	Het adviseren van de minister van Onderwijs en Wetenschappen over de toekenning van beurzen aan promovendi voor studie in het buitenland. Grondslag: Hogeronderwijswet 1876, art. 38 en 85 Periode: 1945 – 1960 Produkt: adviezen	V		5 jaar	34
145	Het instellingsbestuur van een universiteit of hogeschool Handeling: Het adviseren van de minister van Onderwijs en Wetenschappen over het toekennen van bijzondere toelagen aan studenten, die blij hebben gegeven van een buitengewone aanleg. Grondslag: Wet op het wetenschappelijk onderwijs 1960, art. 80 lid 2 Periode: 1960 – 1986 Produkt: adviezen	V		5 jaar	45

146	<p>Het verstrekken van gegevens aan de minister, na 1 januari 1994 de Informatie Beheer Groep omtrent inschrijvingen van studenten, auditoren en extraneï, alsmede van gegevens over studievoortgang.</p> <p>Grondslag: Inschrijvingsbesluit w.o. art. 20; Uitvoeringsbesluit W.W.O. art. 23; Uitvoeringsbesluit W.H.B.O. art. B 17; Uitvoeringsbesluit O.U. art. 3c; Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek art. 7.52 lid 5.</p> <p>Periode: 1988 - Produkt: De gegevens worden opgenomen in het Centraal register inschrijving hoger onderwijs (CRIHO). Dit register is in 1981 ingesteld en sinds 1988 gekoppeld aan de studiefinanciering.</p>	V		5 jaar	50
147	<p>Het vaststellen van regels met betrekking tot financiële ondersteuning van studenten die de norm van de studievoortgang niet behaald hebben en auditoren.</p> <p>Grondslag: Wet op het wetenschappelijk onderwijs 1985 art. 38 lid 3; Wet op het hoger beroepsonderwijs art. 43a lid 3; Wet op de Open Universiteit art. 19a lid 3; Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek art. 7.51 lid 4.</p> <p>Periode: 1988 - Produkt: universitaire regelingen</p>	B	5		74
148	<p>Het instellen van een voorziening om financiële ondersteuning te kunnen geven aan studenten die de norm van de studievoortgang niet behaald hebben en auditoren.</p> <p>Grondslag: Wet op het wetenschappelijk onderwijs 1985 art. 38 lid 1; Wet op het hoger beroepsonderwijs art. 43a lid 1; Wet op de Open Universiteit art. 19a lid 1; Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek art. 7.51 lid 1 en 2.</p> <p>Periode: 1988 - Produkt: instellingsbeschikkingen van afstudeerfondsen (ook wel auditorenfondsen genoemd)</p>	B	5		75

149	<p>Het toekennen van financiële ondersteuning aan studenten die de norm van de studievoortgang niet behaald hebben en auditoren.</p> <p>Grondslag: Wet op het wetenschappelijk onderwijs 1985 art. 38 lid 1; Wet op het hoger beroepsonderwijs art. 43a lid 1; Wet op de Open Universiteit art. 19a lid 1; Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek art. 7.51 lid 1 en 2.</p> <p>Periode: 1988 -</p> <p>Produkt: beschikkingen</p>	V		5 jaar	76
-----	---	---	--	--------	----

Het faculteitsbestuur van een universiteit

BSD-nr.	Handeling, grondslag, periode, produkt	B/V	criterium	vernietigingstermijn	RIO-nr.
150	Het faculteitsbestuur van een universiteit of hogeschool Handeling: Het doen van voordrachten aan de minister van Onderwijs en Wetenschappen om bijzondere toelagen toe te kennen aan studenten die blij hebben gegeven van een buitengewone aanleg. grondslag: Wet op het wetenschappelijk onderwijs 1960, art. 80 lid 2 periode: 1960 – 1986 produkt: voordrachten	V		5 jaar	44